

377

Juny 2014 • revista mensual
Any 34è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Melodia cooperativa

Les nostres cooperatives: **Grup cooperatiu SERSA**

Entrevista: **Albert Sampablo, gerent Orquesta Simfònica del Vallès**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

ASSIGEM
SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scll
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Rosa Toran, doctora en història.

5 / EDITORIAL

Melodia cooperativa

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES CATALUNYA

Cooprout, la ruta europea de la cultura cooperativa

Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

Grup Cooperatiu SERSA: innovació i creixement de la proposta cooperativa

Pep Valenzuela

El grup cooperatiu sorgit de la cooperativa matriu SERSA es dedica a l'àmbit de l'atenció domiciliària i serveis en general a les persones més vulnerables, i la formació i inserció de professionals d'aquest

sector sociosanitari, principalment a les comarques gironines.

13 / ENTREVISTA

Albert Sampablo, gerent de l'Orquestra Simfònica del Vallès Montse Pellarès

Ens explica l'esperit cooperatiu d'aquesta Societat Anònima Laboral (SAL) constituïda en una assemblea general i en la que la propietat és dels músics.

16 / INTERNACIONALITZACIÓ COOPERATIVA

La internacionalització de l'economia social a Catalunya. Cooperatives catalanes a l'exterior (II)
Montse Pellarès

19 / HISTÒRIA DEL COOPERATIVISME

La cooperativa Agropecuària d'Argenton

Margarida Colomer

22 / TAST DE VI

Tast de vi (3a. part)

La fase olfactiva

Jordi París

24 / OPINIÓ

Economia familiar o economia empresarial

Esteve Puigferrat

25 / RESSENYA

Pere Boldú i Tilló.

Cooperació i formació

Josep Pau i Pernau

27 / BIBLIOTECA

Retalls

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat
Coordinació Agnès Giner. Consell de Redacció Margarida Colomer, Miquel Corna, Enric Dalmau, Núria Esteve, Raimon Gassiot, Agnès Giner, Joan Josep González, Ma. Lluïsa Navarro, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: Megafoto Orquestra Simfònica del Vallès © Ricard Rios. Disseny, maquetació i impressió El Tinter, SAL (empresa certificada EMAS) Dipòsit legal B-22.283/80 I.S.S.N. 1133-8415. Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Un parell de preguntes (que ens són tres) a **Rosa Toran Belver** (Manresa, 1947), doctora en història, professora d'història jubilada

1

**Què et sembla atractiu
del cooperativisme?**

El fet que es tracti d'un projecte col·lectiu que vagi més enllà dels interessos de guany i la competència i que estimuli els treballadors per cercar noves formes de relacions laborals i socials, en marcs propers i coneguts.

2

**Què no et convenç
del cooperativisme?**

Com a filosofia i model no hi trobo cap inconvenient; no obstant això, els criteris de direcció i gestió poden estar subjectes a objectius més personals que col·lectius, si no compten amb mecanismes de control.

3

**Com i quan vas sentir
parlar del cooperativisme?**

Per raons professionals, he conegut experiències de la història, sobretot dels períodes florents, com van ser els anys trenta del segle passat. També he tingut relació amb persones que, als anys vuitanta, engegaren experiències, sobretot en l'àmbit de l'habitatge, i actualment amb grups que cerquen proveir-se d'aliments al marge dels circuits del mercat i amb garanties ecològiques.

Melodia cooperativa

Seguim el nostre itinerari cooperatiu visitant SERSA, una resposta eficient a la crisi en l'àmbit de l'atenció domiciliària i de serveis en general a les persones més vulnerables, així com en el de la formació i la inserció de professionals del sector sociosanitari. Un projecte cooperatiu, centrat principalment a les comarques gironines, que afronta amb seguretat i **melodia cooperativa** aquesta crisi que tant afecta el sector dels serveis a les persones.

A continuació incloem el text de l'entrevista que hem fet a Albert Sampablo, gerent de l'Orquestra Simfònica del Vallès (OSV).

Professionalitat i comunicació són les dues indissociables característiques dels vint-i-set anys en què aquests músics han anat treballant autogestionadament en una SAL propietat seva. Més d'un quart de segle de **melodia cooperativa** en do major: l'immens "do" de voler aprendre a arromangar-se en colla. Nota a nota i braç a braç pel bé comú. I, finalment, fem una ressenya històrica de la Cooperativa Agropecuària d'Argentona i presentem una nova fase del tast del vi: l'olfactiva. Tot plegat, amb la suavitat i la coherència de la **melodia cooperativa**. ■

LA COBERTA/ Orquestra Simfònica del Vallès, vint-i-set anys d'autogestió d'una empresa propietat dels músics.

Foto: Megafoto de l'Orquestra Simfònica del Vallès © Ricard Rios.

Ajut per a la realització de treballs de recerca en l'àmbit del cooperativisme

La Fundació Roca i Galès (FRG) i l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció (ACCID) han obert la convocatòria per a la concessió d'un ajut per promoure la realització de treballs de recerca sobre bones pràctiques en la informació financera i la gestió de les empreses cooperatives a Catalunya.

Dirigit a investigadors, professors o professionals que resideixin i/o treballin a Catalunya i que portin a terme projectes de recerca sobre aspectes relacionats amb la informació financera i la gestió de les empreses cooperatives o amb qualsevol altre que concerneixi el moviment cooperatiu.

L'ajut de 3.000 euros, cofinançat al 50% per la Fundació Roca i Galès i l'ACCID, es farà efectiu quan es lliuri el treball final. El Jurat està compost per Joan Josep González i M. Lluïsa Navarro per part de la Fundació Roca i Galès, per Vicente Cebollero i Oriol Amat per part de l'ACCID, i per Francesc Vila, periodista.

El 30 de setembre del 2014 acaba termini per a la presentació de candidatures, cadascuna de les quals ha d'incloure el currículum de l'autor i un resum escrit de la proposta de recerca (objectius, metodologia, contribucions potencials del treball, etc.).

El treball final ha de tenir el format de document de treball, amb una extensió aproximada entre 50 i 80 pàgines, i podrà ser editat per l'ACCID i la Fundació Roca i Galès, tant en versió completa com resumida.

Les candidatures s'han d'enviar per correu electrònic o postal a:

Secretaria Fundació Roca i Galès: c. Aragó, 281, 1r 1a, 08009 Barcelona / fundació@rocagales.cat / Tel. 93 215 48 70.

Secretaria ACCID: c. Gal·la Placídia, 32, Edifici Col·legi d'Economistes de Catalunya, 4a pl., 08006 Barcelona / info@accid.org / Tel. 93 416 16 04, ext. 2019. ■

Nit de les Revistes i la Premsa en Català

El passat 21 de maig es va celebrar, al Convent dels Àngels de Barcelona, la primera edició de la Nit de les Revistes i la Premsa en Català, que és el principal acte institucional que impulsen les tres associacions de publicacions en català existents actualment (APPEC —editors de revistes en paper i digitals—, ACPC —de premsa comarcal— i AMIC —de mitjans d'informació i comunicació), per premiar els millors editors i publicacions de l'any.

La Nit de les Revistes i la Premsa en Català va estar presidida per Irene Rigau, consellera d'Ensenyament, i Josep Martí, secretari de Comunicació. És la primera vegada que les tres entitats —que apleguen prop de cinc-cents mitjans— organitzen aquesta trobada, que tindrà una periodicitat anual, i per aquest motiu es va fer en el marc de la signatura de l'acta fundacional de la Federació d'Associacions d'Editors.

L'objectiu bàsic de la nova entitat és contribuir amb la feina conjunta a donar resposta als reptes de futur immediat dels editors, actuar com a patronal del sector, i donar visibilitat a la realitat d'aquest col·lectiu i defensar el seu paper com a estructura fonamental de dinamització, difusió i normalització de la llengua i la cultura del país.

L'anunci de la Federació, que es va fer durant la Nit de les Revistes i la Premsa en Català, s'oficialitzarà amb la signatura de la constitució de la Federació, que tindrà lloc al mes de juny, en un acte públic, al Palau de la Generalitat. En el decurs de l'acte, conduït per l'escriptor i periodista Màrius Serra, es van lliurar els Premis i Distincions de la Federació d'Editors de Premsa, Revistes i Mitjans Digitals, que distingeixen les millors publicacions del 2013 (una revista, un mitjà comarcal, un de premsa gratuïta i un de digital), una editorial, una publicació de creació recent i un reportatge. Podeu consultar la llista dels guanyadors de cada modalitat a: www.lesrevistes.cat. ■

Neix una cooperativa de mestres de música al Prat de Llobregat

Gestió d'Escoles de Música, SCCL (GEM) és una cooperativa de mestres de música provinents de l'associació Unió Filharmònica del Prat de Llobregat, amb l'esperit de protegir la feina del mestre de música i garantir-li un treball digne i continu, i a la vegada poder autogestionar el projecte d'Escola de Música del Prat.

El passat mes de gener, els músics de la Unió Filharmònica del Prat van decidir assembleàriament la creació de la cooperativa de treball a fi d'unificar els mestres de música del Prat de Llobregat, protegir la seva feina i dignificar-la; així com la unificació de recursos i la creació de material innovador per a impartir classes de música.

El principal dels objectius actuals de la cooperativa és presentar-se al concurs públic per a la gestió de l'Escola de Música del Prat i poder demostrar la força i la qualitat que els caracteritza. Volen fer de l'Escola un projecte innovador i intercooperador. Es presenten com un projecte revelació, però que durant catorze anys ha demostrat la seva vàlua, un projecte que aposta per les noves tecnologies i la fusió entre música i cultura.

Amb la col·laboració de diverses cooperatives —Cooperativa Obrera d'Habitatges El Prat de Llobregat, Uikú Coworking El Prat SCCL i Coop 57— pretenen ser un referent d'intercooperació empresarial, procurant que tot el material, subministraments i serveis provenguin de cooperatives de Catalunya. ■

L'Olivera Cooperativa celebra quaranta anys de terra i gent

L'emblemàtica cooperativa de Vallbona de les Monges L'Olivera commemora el seu 40è aniversari amb un acte que es farà el dijous 5 de juny a les set de la tarda al Palau Robert de Barcelona (passeig de Gràcia, 107). Durant la celebració, es presentarà el documental *L'Olivera, terra i gent*, que han dirigit Jordi Salvadó i Xavier Sureda de Bitakora Films.

Durant l'acte, intervindran Carles de Ahumada, director i president de L'Olivera Cooperativa; Xavier López, director general d'Economia Social i Cooperativa, i els directors del documental. I finalment es farà un brindis pel quarantè aniversari. L'Olivera Cooperativa el vol celebrar amb les persones que els han acompanyat durant aquests quaranta anys i amb el moviment cooperatiu i la societat en general. Cal confirmar l'assistència a: comunicacio@olivera.org.

L'Olivera és una cooperativa de treball associat d'iniciativa social que incorpora persones amb dificultats que participen activament en tot el procés productiu. Estan convençuts que el treball és una experiència vital i emocional, i que la dimensió social i l'economia productiva poden anar plegades. Van començar la seva aventura l'any 1974 a Vallbona de les Monges, on cultiven vinyes i oliveres i elaboren vins i olis tot cercant d'expressar-hi el lloc d'on vénen, l'origen: la terra i la gent que tenen darrere seu. Més informació: www.olivera.org. ■

Nou establiment CoopMercat - Porta A Porta

El dissabte 31 de maig, el Grup Cooperatiu TEB va inaugurar un nou establiment: al barri d'Hostafrancs de Barcelona, que acull la botiga CoopMercat i el servei Porta A Porta.

L'establiment, situat al carrer Creu Coberta, número 112, al districte de Sants-Montjuïc, ofereix productes d'alimentació catalans, arribats directament dels productors, majoritàriament cooperatius i d'economia social, així com petits productors de valor afegit: un total de sis-cents cinquanta referències de més de seixanta productors.

A més a més, el barri gaudirà del servei Porta A Porta, que inclou el repartiment a domicili de qualsevol botiga del barri, servei d'encàrrecs (recollida de medicaments a la farmàcia, o de roba a la bugaderia, etc.), consergeria i consigna, així com acompanyaments a persones amb mobilitat reduïda.

Porta A Porta i CoopMercat són serveis que gestiona la cooperativa TEB Solucions, que dona feina a persones amb discapacitat intel·lectual i que forma part del Grup Cooperatiu TEB.

El seu primer punt de servei, al número 186 del passeig de Sant Joan, va obrir el passat 24 d'octubre i va ser el primer dels dotze que té previst obrir en els propers dos anys. Més informació:

www.coopmercato.coop. ■

El Projecte de llei de cooperatives, a tràmit parlamentari

El passat 6 de maig, el Govern va aprovar el Projecte de llei de cooperatives de Catalunya, que ara entrarà en tràmit parlamentari per debatre'l i fer-ne l'aprovació final.

El nou Projecte de llei de cooperatives de Catalunya regula el moviment cooperatiu, un àmbit que és de competència exclusiva de la Generalitat. Un dels objectius del text aprovat és crear un marc jurídic més flexible i amb diferents alternatives perquè cada cooperativa, en l'exercici de la seva autogestió, pugui adaptar el seu funcionament per esdevenir més competitiva. Felip Puig, conseller d'Empresa i Ocupació, va destacar, en roda de premsa, que amb la nova Llei es promourà la creació de cooperatives, que segons ell és un model d'empresa "necessari" per a Catalunya pels "principis i valors democràtics i de compromís amb la comunitat" que incorpora al sistema econòmic català.

Per al conseller, la nova Llei pretén contribuir a l'increment del nombre de cooperatives fent més atractiu aquest model d'empresa tant als emprenedors com als assessors en la creació d'empreses de manera que vulguin crear més organitzacions d'aquesta mena.

Fa aproximadament un any que la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa va lliurar la proposta d'un avantprojecte de llei de cooperatives al moviment cooperatiu, concretament a les federacions. Després d'un ampli debat, aquestes van poder fer contrapropostes i al·legacions, algunes de les quals es van incorporar immediatament a l'avantprojecte, i d'altres, més tard. Actualment el moviment cooperatiu representat per les diverses federacions de cooperatives està treballant algunes al·legacions a la llei amb els diferents grups parlamentaris, la Conselleria d'Empresa i la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa.

Els objectius i les novetats de la nova Llei són les següents: fomentar la creació de noves cooperatives i la consolidació de les ja existents, simplificar i eliminar càrregues en un procediment exprés, reforçar les vies de finançament de les cooperatives, millorar la gestió empresarial de les cooperatives, i assolir un dimensionament més gran del món cooperatiu. D'altra banda, el cos central de les al·legacions, contrapropostes i crítiques que a hores d'ara es debaten en el si del moviment cooperatiu es refereixen als aspectes següents: els fons de reserva, les competències de les assemblees generals, el repartiment del capital sobrant en cas de dissolució, la definició i característiques dels socis, la possibilitat de tenir un administrador únic, i l'activitat. ■

14ns Premis Ràdio Associació de Catalunya

El 29 de maig al vespre, a l'Auditori ONCE, va tenir lloc el lliurament dels 14ns Premis Ràdio Associació, organitzats per la cooperativa de serveis radiofònics Ràdio Associació de Catalunya, SCCL. La gala va ser presentada per Joan M. Pou, periodista.

La 14a edició dels Premis Ràdio Associació reflecteix l'actualitat del país a través dels seus guanyadors. El jurat, format per Carles Solà, Imma Tubella, Joan Manuel Tresserras, Assumpció Maresma i Jordi Margarit, va destacar els programes i els protagonistes que han presentat els esdeveniments del darrer any, així com la divulgació i el coneixement del territori. Així, un dels premis més importants, el del Millor Professional, va ser per a Francesc Mauri, per contribuir des de la ràdio a l'acostament dels fenòmens meteorològics a l'audiència d'una manera didàctica i continuada, així com al coneixement del territori i els diversos paisatges.

A més, el Guardó Audiovisual "1924" ha estat per al programa *El foraster*, de Televisió de Catalunya, per haver sabut posar en primera línia mediàtica una part del país sovint oblidada explicant la vida quotidiana que habitualment no apareix als mitjans de comunicació.

El Premi d'Innovació va ser per al programa *Cap per avall*, de RAC 1, per la celebració del Dia de la Ràdio des d'una perspectiva imaginativa, insòlita i excepcional. En l'apartat de Ràdio Nacional, el Premi al Millor Programa ha estat per a *L'especial Diada Nacional de Catalunya*, de Catalunya Ràdio.

En l'apartat de Ràdio Local, el Premi al Millor Programa ha estat per a *El Fanalet*, de Montcada Ràdio, de Montcada i Reixac.

En aquesta edició, s'han atorgat cinc Mencions d'Honor: a l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), a Joan Manuel Surroca, a Josep Puigventós, a Jordi Tardà i al programa *Fes ta festa* pels seus vint-i-cinc anys.

Més informació: www.radioassociacio.com. ■

Cooprout, la ruta europea de la cultura cooperativa

Confederació de Cooperatives de Catalunya

En el marc d'una convocatòria de la Comissió Europea per a promoure la competitivitat de les empreses de la UE en el sector turístic, la Confederació de Cooperatives de Catalunya i la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, juntament amb catorze organitzacions cooperatives i governamentals d'altres territoris europeus (Alemanya, Bulgària, Dinamarca, Espanya, Estònia, França, Irlanda, Itàlia, Portugal i Regne Unit), hem desenvolupat un producte turístic basat en la cultura i la indústria cooperativa europea: Cooprout.

Aquesta oferta turística transnacional vol reflectir el patrimoni cultural i industrial cooperatiu europeu comú i les tradicions locals. Cooprout pretén, d'una banda, diferenciar l'oferta turística europea, així com capitalitzar el patrimoni cultural cooperatiu i donar-hi valor, i de l'altra, contribuir a la regeneració econòmica i la creació d'ocupació, a través de la cooperació interregional i transnacional en l'àmbit del turisme.

Cooprout inclourà rutes o itineraris, tant transnacionals com interregionals, que permetran als turistes viatjar d'un país a un altre o dins un mateix país, d'acord amb els llocs d'interès fixats, els quals han de posar en valor i promoure la riquesa del patrimoni cultural i industrial cooperatiu. Enguany, durant la fase pilot i d'engegada del producte, se seleccionaran cooperatives o organitzacions que donin representativitat a tots els territoris que formen part del projecte. Tanmateix, el producte quedarà obert a futures ampliacions, ja que les cooperatives que no s'hagin presentat en la fase de convocatòria o les que, tot i haver-s'hi presentat, no quedin seleccionades, es podran integrar al projecte en les fases d'ampliació posteriors. Durant la fase de captació, s'han reunit seixanta-tres peticions, onze de les quals són procedents de Catalunya i se situen a les comarques de l'Alt Camp, l'Urgell, el Baix Ebre, el Priorat, el Berga-

dà, Osona, la Segarra, el Bages i el Barcelonès, donant representativitat a cinc de les set vegueries actuals.

Així doncs, d'aquestes onze, durant la fase inicial se'n seleccionaran un parell, i la resta s'incorporaran automàticament en la fase d'ampliació.

A més, les cooperatives catalanes que s'han presentat en la fase de captació tenen una presència territorial molt important, ja que el seu patrimoni cultural, en el sentit més ampli, no es concentra a les capitals i altres ciutats grans que ja tenen un gran flux de turisme. Per tant, el projecte Cooprout pot estendre els seus beneficis al conjunt del país, i alhora pot contribuir a garantir la preservació de les identitats locals, lligades a la tradició i la producció industrial pròpies. Amb el projecte es poden generar nous fluxos de turisme, noves feines i línies de negoci, noves indústries culturals i creatives i més oportunitats per al creixement de les comarques. La regeneració de zones industrials amb fins turístics, com ara la del Berguedà, pot ser una bona alternativa per a evitar el declivi d'antigues zones industrials, que en molts casos ha comportat destrucció de llocs de treball, despoblació i altres conseqüències socials perjudicials.

Altrament, Cooprout té l'ambició de ser reconegut com a Itinerari Cultural Europeu pel Consell d'Europa i persegueix objectius molt ambiciosos, com ara els següents: diversificar l'oferta turística a Europa; apostar per un turisme responsable que aporti valor afegit al nostre territori i que valori el patrimoni cultural comú; posar en valor la contribució del cooperativisme al patrimoni cultural dels països; contribuir a la regeneració econòmica basada en la cooperació interregional i transnacional, així com promocionar el model empresarial cooperatiu i la seva cultura, especialment entre el jovent.

Europa és una important destinació de turisme cultural, ja que té un gran nombre de destinacions clau pel seu interès cultural i un fort flux

de visitants nacionals i internacionals. S'estima que el turisme cultural representa prop del 40% de tot el turisme europeu. La gran varietat de patrimoni cultural —material i immaterial— que té la Unió Europea (i en particular Catalunya) comparada amb la d'altres zones del món, representa un gran avantatge competitiu, sobre el qual es pot construir una política turística sòlida.

A Catalunya, el turisme és un sector econòmic emergent. I el turisme de caire cultural (incloent-hi el turisme actiu i el de natura) suposa el 70% del total, amb uns ingressos que representen el 8,7% del PIB. El 2013, el flux de turistes ha crescut l'1,2% respecte al del 2012, i la despesa per turista ha augmentat el 10,6%. Catalunya ha rebut 15,6 milions de turistes estrangers, que han fet unes despeses per valor de 14.030,4 milions d'euros.

Des de CoopCat creiem que les polítiques turístiques fonamentades en el turisme cultural i responsable poden contribuir a la regeneració econòmica i social de les zones que més pateixen les conseqüències de la crisi. L'anomenat "turisme industrial" és una manera de renovar les zones més afectades, tant econòmicament com socialment: es pot assegurar una conversió ràpida de les activitats econòmiques, generar nous ingressos i evitar l'empobriment de la cultura i la identitat local, arrelada en la producció local i la seva artesanía. En aquest sentit, els productes turístics que posen èmfasi en el patrimoni industrial també tenen un important component "cultural" i donen valor a la cultura catalana i, per tant, a l'europea. En aquest context, el cooperativisme i les empreses cooperatives catalanes tenen un paper estratègic, tant per la història industrial i cultural que han representat per al nostre país com per l'aposta immediata que poden fer pel turisme responsable i cultural.

Dades extretes de: Balanç 2013 del gestor estadístic de les oficines de turisme, explotades per la Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya. Resum de resultats turístics anuals 2013, de l'Observatori d'Empresa i Ocupació. ■

Grup Cooperatiu SERSA: innovació i creixement de la proposta cooperativa

Pep Valenzuela
Ex-libris, SCCL

Nascut de la potència desplegada per la cooperativa original i matriu, el Grup Cooperatiu SERSA és una resposta eficient a la crisi en general i al mateix projecte cooperatiu en particular: a aquests treballadors en l'àmbit de l'atenció domiciliària i serveis en general a les persones més vulnerables, així com en el de la formació i inserció de professionals d'aquest sector sociosanitari a les comarques gironines principalment, però amb presència, també, en altres territoris.

En Josep Moreno (actual president del consell rector), ha estat un dels protagonistes d'aquesta aventura. De fet, exercia de treballador social a Girona amb discapacitats físics, i el 1987 ell i altra gent van optar per muntar una cooperativa d'atenció domiciliària, que “era una cosa que llavors s'estava començant a fer; l'experiència tenia poc temps”, explica. “Sabíem que a Barcelona funcionava una cosa semblant, i vam anar a veure'ls”. Començaren a fer aquest treball com a cooperatives, una experiència bastant nova, diverses persones a Barcelona, Badalona i l'Hospitalet de Llobregat; i es van decidir a tirar endavant i, després, van col·laborar amb elles durant un quant temps.

No s'hi van pensar gaire: els cinc primers socis capitalitzaren l'atur i es van posar en marxa. Començaren fent formació, perquè per fer serveis es van adonar que no n'hi havia prou gent formada. “Vam començar a agafar nocions d'infermeria, auxiliar de clínica... En definitiva, vam començar fent formació”, afirma en Josep. De manera que la formació esdevingué un dels puntals de la feina. El 1992, van crear el mateix centre de formació, homologat

Contxi Castillo (formació), Melània Ferrer (cap de formació), Josep Moreno (president), Montse Sureda (formació), Elisabet Moreno (repcionista), Neus Hidalgo (Inserció), Marta Teixidor (assessorament i vendes), Sónia Fradera (alumna pràctiques).

pel Departament de Treball, amb estructura pròpia. Cap al 2000, van començar a obrir delegacions per portar els serveis i la formació a les comarques; la de Figueres va ser la primera, el 1989, i després van venir les de la Bisbal d'Empordà, Santa Coloma de Farners, Olot, Vic i Tortosa. “Déu n'hi do el que vam córrer”, diu. “I l'última que vam fer va ser a Granollers.”

Van anar consolidant-se com una empresa de serveis al sector públic, com ara consells comarcals i ajuntaments. I, la veritat, tot anava bastant bé fins que la crisi esclatà i acabà afectant seriosament el sector públic, allà cap al 2010, i això va repercutir molt sobre les entitats que treballen pel mateix, ja que els va provocar greus problemes de

finançament.

El 2011, van haver de prendre decisions urgents i dràstiques que permetessin mantenir els llocs de treball i garantir la prestació de serveis. Crear UTEs amb un soci mercantil “va ser la solució que vam trobar”, afirma en Moreno amb un cert dolor. L'1 de gener del 2012, van començar a funcionar les UTEs creades per continuar treballant per als consells comarcals i algun ajuntament. “Però així hem pogut fer un aterratge on no ho hem perdut tot i podem respirar bé”, subratlla amb molt sentit de la responsabilitat. Es van aprimar molt: dels tres-cents treballadors del 2011 en queden cent trenta-dos. Ara, “ho vam fer sense destruir llocs de treball: la UTE se'ls quedà tots, i el 30 de juny ja s'havien

L'avantatge del món cooperatiu és que estàs molt mentalitzat defensant llocs de treball i salaris... a diferència del negoci privat, que recull beneficis i fa maletes.

fet les paus amb Seguretat Social i s'havia retornat el capital social als socis que s'integraven a les UTEs." Una part del pacte era que l'empresa mercantil es quedés amb els treballadors, i SERSA va cedir les delegacions, tècnics i administratius, mitjans informàtics i altres coses que hi han a les delegacions. "Ho vam cedir tot a canvi de salvar tots els llocs de treball", assegura.

Pioners a les comarques gironines

En aquests vint-i-set anys, com s'ha pogut comprovar, n'han vistes de tots colors. El grup de cinc socis inicial, al cap d'un any ja en tenia onze, encara que només tres fossin dels que havien començat. I és que no tothom pot aguantar vuit mesos sense cobrar i gastant el mateix atur per pagar les primeres inversions, publicitat i d'altres.

A més, era la primera cooperativa de serveis a domicili a les comarques gironines. Tenien a favor el fet que els avalava l'experiència de cooperatives de Barcelona, nascudes d'assemblees d'aturats, "però des de la seva professió, no s'entenia ben bé quin paper feien. Amb el temps i els resultats concrets tot això va anar quedant superat".

Actualment, el nombre de treballadors és de 132, i el de socis, 30. Com hem dit més amunt, amb la crisi i la formació de les UTEs, es van perdre cinquanta socis, que esdevingueren treballadors d'aquestes empreses. "L'UTE va ser estratègica, ens va salvar a tots, i també a les administracions públiques els va permetre continuar prestant els serveis a les persones grans", opina en Josep. "Va ser la nostra tasca, allò que els va permetre tirar endavant." Parlant de socis, en Josep explica que treballem perquè la decisió d'esdevenir soci sigui una opció conscient per la cooperativa com a projecte. Ara bé, tot i tenir certs avantatges, com ara la cobertura del 100% de les baixes per malaltia o

Josep Moreno,
president del Consell
Rector de Grup
Cooperatiu SERSA.

accident, i també una assegurança de vida, la veritat és que "a la gent li costa: no és fàcil fer-se soci". Els consells rectors són oberts: es conviden els previsibles socis a assistir-hi; però, tot i això, no és fàcil. En Josep considera que "tenim el sistema capitalista molt ficat a la ment". De totes maneres, assenyala, "no m'importa dedicar temps a explicar coses, fer obert el consell rector, informar sobre com funciona la cooperativa. Mai s'ha dit a ningú allò de «la porta és gran»; no és la manera de treballar una cooperativa".

Moments clau

Un dels moments més importants de la cooperativa va ser el febrer del 1988, quan va signar el primer conveni d'atenció domiciliària a les comarques gironines amb l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS). Això els va permetre consolidar-se i començar a créixer, facturar i cobrar.

El 1992, amb una seu pròpia de formació per a preparar gent que després podia treballar en els projectes, es va fer un salt important. "Aquells anys", assenyala en Josep, "tampoc no hi havia ningú al territori que ho pogués fer." Pel que fa als treballadors, la part més important era la de

l'atenció domiciliària. La formació era un valor afegit, funcionava amb una estructura en recursos humans petita.

El moment més dur va ser el de la crisi econòmica i financera del sector públic, el 2010-2011. "Però l'avantatge del món cooperatiu", considera en Josep, "és que estàs molt mentalitzat defensant llocs de treball i salaris... a diferència del negoci privat, que recull beneficis i fa maletes." Van defensar els llocs de treball i van buscar qui pogués interessar-se pels contractes grans, que ja era impossible finançar. Va ser l'empresa CLECE, que va pagar les nòmines el dia 30 de cada mes i va quedar-se amb els tècnics i els administratius, que van dir que sí ràpidament.

No era possible cap altra solució. "No hi havia temps: no podíem estar tres mesos negociant la Seguretat Social, i els sous ens collaven", es plany en Josep, tot i felicitar-se per haver pogut arribat, globalment, a una bona solució.

Finançament

Com hem dit més amunt, els primers socis van capitalitzar l'atur. I vingué el primer finançament amb Caja Laboral, del grup Mondragón; amb

l'aval d'una empresa que compartien les Federacions de Cooperatives. Allò, però, en un parell d'anys no poder va funcionar més. Tot i això, encara tenen compte amb Caja Laboral. El segon finançament va ser amb Caixa de Girona i La Caixa, fins al 2011. "Sobretot, el que feïem és avançament del pagament de factures, que és una fórmula que ara ja no ho utilitzem", aclareix. Ara, des del 2012, treballen amb Oinarri, a través de la Fundació Seira i la Federació de Cooperatives, com a avals per als concursos públics. "Intentem no tenir cap altre producte creditici ni financer, perquè les experiències ens han demostrat que si has de pagar interessos bancaris, vas bastant malament i que, per tant, has de procurar que aquests siguin els menys possibles."

Cooperativisme i compromís social

"Hem considerat sempre que per a començar a canviar les coses has d'anar posant el teu petit granet de sorra", diu en Josep, "i ens sembla que la forma més lliure i amb la qual et pots sentir més realitzat és aquella en què pots decidir conjuntament amb els altres companys."

El 2010, es va crear el grup cooperatiu. Es veia la necessitat de sostenir-se, aprofitar sinergies: administració, gestió, seguretat social, i "poder créixer amb aquesta idea de solidaritat i de creure que hi ha un altre món possible". Actualment, el grup està format per cinc cooperatives i una societat limitada unipersonal (SLU) que fa formació amb certificats de professionalitat. Amb l'experiència acumulada, van anar a parar al Prat de Llobregat, aprofitant una estructura que quedava inutilitzada, i van crear l'SLU, creant així al Prat un centre per a fer formació en el nostre sector.

Entre el 2012 i el 2013, en veure les dificultats d'inserció laboral dels alumnes, que abans s'inserien en una proporció del 50% i ara no passava del 30%, van decidir crear dues cooperatives formades pels mateixos alumnes: Serproas, Servei Professional Assistencial, i Coperhàbitat, Servei d'Atenció a la Llar. Cobreixen així l'atenció domiciliària domèstica i una altra via servei a institucions. Totes les persones són

Montse Sureda i Conxi Castillo, tècniques de formació de SERSA.

alumnes dels cursos certificats. Amb aquesta preocupació permanent per completar el cicle i que la gent formada tingui més oportunitats de treball, SERSA va decidir, al final del 2012, crear, juntament amb quatre centres de formació, l'agència de col·locació Inserció, Intermediació i Formació, SL, que ja té autorització de la Generalitat. Fan itineraris d'inserció, tallers de cerca de feina, assessorament a empreses i borsa de treball pròpia i tenen experts en mediació de conflictes laborals. Més recentment, al final del 2013, van ajudar a crear una altra cooperativa, que també forma part del grup i que es diu Classe A. Va néixer amb professors d'acadèmia aturats o que no se'n sortien. SERSA els va oferir estructura i finançament. Classe A ha passat a ser una cooperativa autònoma, però una més del grup. Nascuda l'octubre del 2013, el primer any ja tenen deu professors (un a jornada completa) i més de cinquanta alumnes. SERSA forma part de la Federació de Cooperatives de Treball Associat des del principi, i de la sectorial Serveis Socials. Pel que fa al món associatiu, han anat desenvolupant projectes amb Càritas, Fadesia i MIFAS (Disminuïts Físics Associats), entre d'altres. ■

Neus Hidalgo, tècnica responsable de l'agència de col·locació Inserció, Intermediació i Formació.

Albert Sampablo, gerent de l'Orquestra Simfònica del Vallès:

"L'Orquestra Simfònica del Vallès és propietat dels músics"

Montse Pallarès
Ex-libris, SCCL

L'Orquestra Simfònica del Vallès (OSV) va néixer l'any 1987 en el si de l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell i un any més tard es va constituir en l'única orquestra simfònica de l'Estat espanyol que s'organitzava com a societat anònima laboral (SAL). Des de l'aleshores, fa ja més de vint-i-sis anys, l'Orquestra ha dut a terme una activitat exemplar, tant pel que fa a la realització de concerts com en els àmbits de la difusió i la divulgació de la música simfònica en el marc de la Fundació Orquestra Simfònica del Vallès. L'Alberto Sampablo n'és el gerent des de l'any 2009.

Què defineix l'Orquestra Simfònica del Vallès?

La característica principal de l'Orquestra és que és propietat dels músics. I que, sense ser una cooperativa, ja que és una SAL, té un gran esperit cooperatiu. I, precisament per aquest format jurídic que té, es constitueix en una assemblea general, que elegix un consell, el qual designa un president. Un càrrec que actualment ocupa en Jordi Cos, que va ser reelegit l'any passat per un segon mandat. Aquest consell està format per vuit treballadors de l'empresa, sis dels quals són músics, i també per un conseller extern. És el consell qui té les competències i qui nomena la gent que gestiona executivament l'empresa i qui tria el gerent, que actualment sóc jo. I per gestionar artísticament l'orquestra hi ha el director titular, que és en Rubén Gimeno.

Com funciona el tàndem entre director artístic i gerent?

Tots dos vam entrar a formar part de l'OSV el febrer del 2009, i vam iniciar, d'acord amb el consell, tot un procés de compromís amb el pla estratègic que es va aprovar aleshores,

IVO ROVIRA I ANA PONCE

res, el qual té unes línies de treball molt clares en la millora artística, en la de la gestió i en la del desenvolupament del compromís amb la comunitat.

A què es deu que l'OSV s'hagi constituït com a SAL?

En aquesta decisió n'hi ha una part accidental i una part que hem posat en valor després. La part accidental respon al fet que l'Orquestra va néixer com una iniciativa vinculada al projecte "Òpera a Catalunya", un projecte personalitzat en la figura de la Mirna Lacambra, una persona molt estimada aquí, a la casa, i amb una gran vehemència respecte a la idea de desenvolupar un projecte que ajudés les persones que es formen en el món de l'òpera (els joves cantants). Fa trenta anys va crear Òpera a Catalunya, i també l'Associació d'Amics de l'Òpera a Sabadell, i va fer una primera orquestra. El problema amb què es va trobar és que el manteniment d'aquesta orquestra no va ser possible perquè no va arribar a tenir prou suport per a tirar-la endavant, tot i que en aquell moment va comptar amb el suport polític de l'Ajuntament de Sabadell i

L'OSV al Palau de la Música.

també amb el del Banc de Sabadell, els principals valedors de l'empresa. Malgrat això, com deia, no es van aconseguir el patrocini suficient o els ingressos suficients per poder fer sostenible l'orquestra. En aquell moment, la Mirna va dir als músics que s'havia de buscar una solució. I va ser aleshores que els músics van acceptar constituir-se en aquesta SAL, capitalitzar el deute que l'orquestra havia contret amb ells, i així es va posar en funcionament la SAL que ha perdurat fins ara.

¿Què hi ha de bo i què hi ha de dolent? El gran repte que ha tingut l'Orquestra és sobreviure, perquè som en un país que té establert un model d'orquestra pública patrocinada o finançada al cent per cent amb recursos públics, amb un pressupost d'uns 8 o 9 milions d'euros (i parlo de l'Orquestra de Granada, de la de Galícia i de totes les orquestres que hi han), amb un model d'orquestra format per funcionaris. Nosaltres tenim un pressupost que no arriba als 2,5 M i, per tant, tenim unes grandíssimes dificultats per realitzar una activitat que, en molts casos, supera la de les orquestres públiques. Fem prop d'un centenar de concerts l'any. I moltes de les orquestres públiques no arriben a aquests cent concerts anuals. Del nostre pressupost, gairebé el 70% prové de recursos propis, hi ha un 25% que és una subvenció de l'Institut Català d'Empreses Culturals, i hi ha un altre petit percentatge, del 5 al 6%, que són els patrocinis.

La virtut d'això és ser una orquestra privada, en què pots definir quins són els teus objectius principals i quin són els teus valors i en la qual tens la llibertat de desenvolupar un treball a la comunitat, desenvolupant

JUANMA PELAEZ

JUANMA PELAEZ

par un tipus de programació que s'ajusti cada vegada més als gustos o les afinitats del públic i, per tant, la possibilitat de definir una miqueta els àmbits de futur amb la llibertat d'acció que et permet la teva situació.

En aquest context, quina és la missió de l'OSV? Quins valors té?

La missió és compartir amb la societat experiències musicals úniques. Això vol dir moltes coses: "compartir" no vol dir fer concerts, sinó compartir els concerts, és a dir, trobar per a cada concert la millor manera d'aconseguir que la gent se'n senti participi (la participació és molt important, i la proximitat, també).

La Novena Simfonia de Beethoven és representativa d'aquesta missió perquè simbolitza la festa al carrer, i per això també vam fer la flashmob [aplec llampec] que ja han vist més de 42 milions de persones a tot el món i que consisteix que l'Orquestra toca a la plaça Sant Roc de Sabadell. Aquesta voluntat d'aproximar-nos a la comunitat es fa efectiva també en els concerts, i és tradició de l'orquestra compartir amb la societat.

El concepte «experiències musicals úniques» fa referència a la nostra voluntat que cada concert sigui especial. Fa anys, precisament, que estem treballant en el format del concert: com transformar-lo, com fer-lo més atractiu. Analitzant el

concepte de concert tradicional, de més de dos-cents anys de vida, que les orquestres no canvien (té un format rígid, no es pot aplaudir quan no toca), pensem que és un format massa tancat, massa poc participatiu, on no hi ha espai per a la sorpresa.

En canvi, a l'OSV volem que els concerts siguin únics per algun motiu determinat. Pel tractament que es fa de les llums, perquè l'Orquestra desenvolupa actituds diverses damunt de l'escenari, etc. Entre les apostes que hem fet, cal destacar, per exemple, la introducció, l'any passat, d'un actor que treballava amb nosaltres i que ens va ajudar a moure'ns i a tenir una millor percepció del cos del músic per si mateix i del cos davant del públic. Un altre any vam treballar amb Els Comediants, que van ajudar-nos a aprendre poesia. I també hem anat fent feina amb comissions voluntàries de treballadors que oferien als concerts elements nous i diferenciadors.

Quant als valors, són els que es van fixar en el pla estratègic al seu moment. A més dels que era necessari fixar llavors, perquè calia desenvolupar-los, com ara la qualitat o la innovació, també hi havien, i ja n'hem parlat, la proximitat i la participació, però també n'hi havia un de molt important i que sempre aprofito per remarcar, que era l'amor establert com un dels valors fonamentals de l'empresa: en el

tracte intern (de la relació entre els treballadors) i en el tracte extern (de la relació amb la comunitat).

És important, com a empresa del món de la cultura i com a empresa simplement, definir-se des d'aquest tipus de valors, que són, de vegades, paraules incòmodes. I proclamar-les com a paraules normals, paraules d'àmbit real, que et permeten redefinir la major part de les relacions amb el teu entorn.

Com reacciona el públic davant les vostres actuacions? Una de les obres més estimades pel públic és La Novena de Beethoven. Com ho expliqueu, això?

Si els indicadors que tenim són els ingressos per taquilla i per abonaments, hem de dir dues coses. La primera, que aquesta temporada, la 2013-2014, al Palau de la Música hem batut el nostre rècord històric. Són els millors resultats des del 2008, any en què van coincidir la crisi econòmica i la crisi Millet, al Palau, i això ens va fer perdre moltíssims ingressos, i hem hagut d'anar recuperant-los de mica en mica. Aquesta temporada sobrepassem els resultats del 2008, que va ser el millor any, però amb un 30%. Per tant, un èxit notori que estic convençut que té a veure amb la resposta del públic, que es pregunta què fa l'OSV. Hi ha hagut un canvi de percepció en aquest sentit.

La Novena és per a nosaltres una

L'OSV al seu local d'assaig a Sabadell.

obra emblemàtica. Segurament construirem tot un imaginari al voltant de *La Novena*. En el futur tenim la intenció d'interpretar-la més sovint. Simbolitza el que ja representava per a Beethoven el poema de Schiller, aquell sentiment de germanor universal: «Abraçeu-vos, milions d'éssers humans», i té a veure amb el nostre compromís amb la comunitat i, alhora, amb el nostre compromís artístic; ja que, al cap i a la fi, no deixa de ser una obra d'una claríssima incidència artística. I també té a veure amb el nostre compromís amb el territori perquè és una obra que es fa d'acord amb altres institucions. És una obra que el públic estima molt, entre altres coses perquè anar a escoltar *La Novena* no és només anar a un concert: quan vas a escoltar *La Novena*, vas a una altra cosa, a una mena d'art ritual, a una cosa que succeeix que és molt important.

I l'èxit d'aquesta temporada del qual parlaves, a què es deu: a la consolidació de l'Orquestra, al vostre públic?

Aquest èxit, a Sabadell i al Palau, rau en la feina, molta, molta, molta feina. Molts anys de treball en la mateixa direcció. La gent ha percebut coherència, ha percebut la millora artística, ha percebut concerts interessants, una programació interessant, i el públic és intel·ligent i busca coses; i si les troba, repeteix. Vull creure que té a veure amb això. També té a veure amb una millor feina amb l'Ajuntament de Sabadell, amb la cerca de públic i amb la consolidació de la feina ben feta. També té a veure amb la millora de la relació amb el Palau de la Música, amb la professionalització del Palau. Té a veure amb les coses ben fetes. Té a veure amb el nou director de l'Orquestra. És important destacar que a les orquestres el funcionament és el següent: es contracta un director extern, el qual fa fora el 30% de la plantilla, porta un 30% nou i es posen a treballar. Aquí això no era possible perquè l'Orquestra és dels músics i el compromís és de millora col·lectiva. Encara hi ha molta feina per fer i moltes coses

Rubén Giménez,
director de l'OSV.

per millorar. Però, si més no, hi ha una direcció, hi ha una insistència, hi ha una tensió positiva, i crec que això es pot fer.

Com són les relacions amb l'administració pública?

No hem arribat a la sostenibilitat i no hem arribat al reconeixement ple. Sempre ens diuen que se'ns valora molt, però amb això no n'hi ha prou. La nostra percepció, davant d'un govern que dedica, per dir-ho ràpid, 15 milions d'euros a les orquestres públiques (perquè hi ha el Liceu, l'Auditori...) i només un milió a distribuir-lo entre totes les orquestres privades del país, és que hi ha una política cultural clarament definida a favor de la institució pública. És cert que el partit que ara governa ja va declarar que aquest era el moment de donar suport a totes les institucions nacionals. Però creiem que l'empresa privada que fa un servei públic, un bé comú, hauria de tenir un suport més important. El suport no ha deixat de créixer en els darrers anys, sempre justificat per la crisi, però hem baixat més d'un 30% de l'aportació de fa tres anys. I això ens ha fet patir moltíssim.

Nosaltres som una orquestra privada, és cert, però ens sentim com una orquestra de bé públic, i és així com plantejem la nostra relació amb la comunitat, la nostra relació amb l'entorn. I, per tant, creiem que en el futur, quan el país

s'organitzi de veritat (i no parlo d'independència, sinó d'un pla cultural a deu anys vista en el qual es pugui avaluar la quantitat i la qualitat de les orquestres existents, d'una aposta per construir un país culturalment vertebrat), la col·laboració hauria de concretar-se en el partenariat, per poder compartir objectius de país des de la cultura, i per aprofitar la cultura per millorar indicadors en àrees que no són les culturals, com ara les socials. Les empreses culturals haurien de tenir més suport, i cal un esforç enorme per canviar la perspectiva.

Com veieu la crisi del Liceu i el rescat?

Estaria en la mateixa línia. Amb tots els respectes per les institucions, és contradictori que es trobin 11 milions d'euros —dels ciutadans— per a rescatar una institució que no ha estat ben gestionada i que, en canvi, es vagin retallant les subvencions en altres àmbits.

No deixem d'entendre que són institucions molt importants per al país, però aquí es veu una voluntat d'utilitzar recursos en un sentit i no en un altre, i que no es valora prou la feina que fan l'OSV i altres orquestres privades. La Simfònica fa més de cent concerts anuals per tot el territori, difonent no només la cultura catalana, sinó també l'europea, implicant-se amb els ciutadans i compartint experiències, i això està encara sense valorar. ¿Si s'ha de rescatar el Liceu? És evident que s'ha de rescatar el Liceu, que s'han de buscar vies de finançament i trobar una millor gestió. Però considerem injust que nosaltres no puguem desenvolupar encara millor algunes competències que volem demostrar per manca de recursos, i que en altres llocs els recursos no s'administren bé, no s'utilitzin bé i acabin generant no només un dèficit important, sinó una renúncia del públic a continuar formant part dels projectes. Els últims anys, la pèrdua de públic ha estat estratosfèrica. Cal reconsiderar el model de gestió dels equipaments i la transparència. Cal apoderar-los, per tornar-los als ciutadans. ■

La internacionalització de l'economia social a Catalunya.

Cooperatives catalanes a l'exterior (II)

Montse Pallarès
Ex-libris

Com a continuació de l'article que vam publicar al número 374 de *Cooperació Catalana*, del març del 2014, avui tractem el tema de la internacionalització de les cooperatives amb l'exemple de tres d'aquestes que són pioneres a casa nostra. Totes tres, que formen part de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, han tingut la necessitat de sortir al mercat estranger, per diferents motius, però també amb la voluntat comuna de buscar nous clients i construir noves aliances.

GEDI

GEDI és una cooperativa que associa professionals amb vocació de millora social perquè col·laborin i participin en l'empresa i els dota d'un lloc de treball de qualitat. La cooperativa vol ser un referent de qualitat en la gestió de projectes empresarials, especialment dels serveis a les persones, i esdevenir una alternativa empresarial en la gestió de mercats: treball en xarxa, el capital del treball com a valor alternatiu al capital dinerari, transparència, democràcia i sostenibilitat. GEDI, que duu a terme la seva activitat amb criteris de desenvolupament sostenible i responsabilitat social, és una cooperativa sense ànim de lucre, i els excedents no es distribueixen entre els socis, sinó que es reinverteixen en l'objecte social de la cooperativa per tal d'afavorir-ne la consolidació, el desenvolupament de noves idees i la creació d'ocupació. A més, GEDI és una cooperativa d'iniciativa social que gestiona serveis d'atenció a les persones, posant aquestes per

davant del capital i prioritant la millora contínua de la qualitat i l'excel·lència en la gestió. En l'actualitat, GEDI dona feina a 203 persones i té diferents àmbits d'activitat, entre els quals destaquen escoles bressol, espais familiars, centres oberts, serveis de mediació i serveis d'atenció psicoterapèutica.

GEDI va començar la seva aventura d'internacionalització l'any 2006. En aquella època duia a terme una feina al centre d'acollida El Castell, de Santa Perpètua de Mogoda, que ja no existeix, on treballaven amb nens marroquins. Arran d'aquella experiència, GEDI va detectar la necessitat d'anar a l'origen i incidir en la prevenció. Gràcies a un programa de la Generalitat de Catalunya, van tenir l'oportunitat de començar a treballar al Marroc, on van instal·lar una delegació de la cooperativa que, en acabar el projecte, es va quedar allà, amb l'objectiu de traslladar el model cooperatiu de GEDI al Marroc.

Poc després es va començar a treballar en la dinamització esportiva a diverses escoles de Tànger, amb l'aportació econòmica de l'aleshores Fundació La Caixa.

Es van cercar altres fonts de finançament i es van fer algunes coses, com ara una empresa de treballadores de neteja. Per començar, es va comptar amb els fons de la cooperativa i amb voluntariat de l'equip del Marroc.

També es va dur a terme un programa de turisme, dinamitzador de projectes a Mulay Buselham. L'últim projecte de GEDI al Marroc

Dinamització esportiva de GEDI a diverses escoles de Tànger (Marroc).

és una SL (la llei de cooperatives marroquina és molt intervencionista) que treballa amb persones del Marroc, amb la seu allà i el capital marroquí.

Entre les moltes idees que té GEDI per desenvolupar fora, hi ha la voluntat de traslladar l'experiència que tenen al Marroc i poder obrir el camí a altres cooperatives catalanes (a hores d'ara hi han converses amb TEB).

Els objectius de GEDI en buscar mercats fora de Catalunya han estat més en la línia d'internacionalitzar un model cooperatiu en el qual creuen, i mirar de construir cooperacions i fer amics arreu del món, amb la idea que el cooperativisme creixi i s'expandeixi.

AIGUASOL

Aiguasol és una cooperativa de tècnics i científics especialitzats en l'àmbit de l'energia. Amb quinze anys d'activitat combinada entre consultoria, enginyeria, desenvolupament de *software* i R+D, Aiguasol ha esdevingut un referent en l'àmbit de l'eficiència energètica i les energies renovables, especialment en el vessant tèrmic, ocupant un rol de *problem solver* i desenvolupador de projectes especials i singulars.

Fundada per un alemany, un mallorquí i un serbi, Aiguasol ha tingut sempre una clara vocació d'empresa global en un món global. Des dels seus inicis, la cooperativa s'ha implicat en projectes internacionals de recerca i activitats de consultoria esporàdica a diferents països de l'Amèrica Llatina i l'Àsia. Aiguasol sempre ha vist el món com un àmbit total en el qual intervenir i aprendre, en què implicar-se pel desenvolupament del coneixement i la tecnologia per a la millora en l'ús de l'energia, a Mèxic, l'Índia, Xile o Olot.

Sobre aquest substrat, l'any 2010 s'hi afegeix la presa de consciència de dues certeses que porten la cooperativa al canvi de paradigma: d'una banda, la feblesa del mercat estatal, amb la necessitat d'obrir nous mercats anticíclics amb els quals diversificar riscos i, de l'altra, la globalització total dels serveis. Encara en aquest procés de canvi, Aiguasol guanya el premi al segon article científic més destacable

Les cooperatives GEDI, AIGUASOL i TEB han tingut la necessitat de sortir al mercat estranger, per diferents motius, però també amb la voluntat comú de buscar nous clients i contruir noves aliances.

Dalt: Dinamització esportiva de GEDI a Marroc.

Baix: Projecte "Costanera Center", a Santiago de Xile, el gratacels més gran de Sudamerica en el que ha participat Aiguasol.

sobre simulació energètica d'edificis al congrés europeu de referència (Palenc, 2010), desenvolupa el captador solar més gran del món per a la principal minera de coure a escala mundial (CODELCO, 2013) i fa la consultoria energètica del gratacel més alt de l'Amèrica Llatina (Costanera Center, 2012).

El procés es va iniciar el 2011, amb l'assignació d'una partida d'inversions per a la internacionalització de la cooperativa i la designació d'un soci com a responsable. Tres anys i moltes inversions després, Aiguasol té una oficina de cinc persones a Santiago de Xile, que aquest any s'espera que aportï a la cooperativa prop del 30% de l'activitat, alhora que generi beneficis per recuperar parcialment les inversions fetes pels socis en aquest període. Aiguasol compta, també, amb les lliçons dels fracassos de les oficines de Londres i Bogotà, que, a diferència de la de Xile, no van arribar a funcionar.

Un dels aspectes més difícils de mantenir i transmetre en un procés d'aquesta mena és la realitat i la praxi cooperativa. Per naturalesa, la cooperativa neix de la iniciativa d'un grup humà. La creació d'una societat mercantil estrangera (ineludible) a 11.000 km amb la pretensió de reproduir l'activitat de la cooperativa amb persones desconegudes, dista molt, en essència —segons Aiguasol—, del creixement natural d'una cooperativa, començant pel fet que la societat no tindrà del tot la forma d'una cooperativa.

Així, la transposició del model duta a terme per Aiguasol passa per la creació d'una societat limitada propietat de la cooperativa, en la qual els treballadors poden arribar a ser socis passant per un procés similar al que té la cooperativa a Catalunya, però partint de la premissa que la cooperativa sempre mantingui el control de la societat limitada. Caldrà veure com evoluciona la qüestió.

Avui dia, el maig del 2014, Aiguasol, com a empresa de consultoria internacional, és propietat de nou socis treballadors, vuit dels quals són socis cooperativistes de la cooperativa catalana, la qual es propietària del 90% de la societat limitada

TEB

Imatge de T-Colors.

xilena. L'altre 10% és propietat del novè soci, treballador també de la societat xilena.

TEB

TEB és un grup cooperatiu format per set cooperatives que dona feina a sis-centes cinquanta persones, cinc-centes de les quals tenen discapacitat intel·lectual. La missió del Grup Cooperatiu TEB és aconseguir una vida inclusiva per a les persones amb discapacitat intel·lectual, i també donar suport a les seves famílies.

TEB va iniciar la seva aventura exportadora l'any 2009, arran de la incorporació d'un negoci de pintures (l'actual TColors) que ja exportava els seus productes. Al començament, els seus clients eren a Bèlgica, Rússia i Alemanya. Avui dia estan iniciant la seva activitat en el mercat francès i han fet prospeccions al Marroc, amb la idea d'anar consolidant i expandint aquest tipus de negocis en l'àmbit d'Europa i el nord d'Àfrica.

L'exportació d'aquest producte compta amb els avals mediambientals i de compliment de la normati-

va europea, i la cooperativa treballa tant per a marques comercials (com ara Pelikan) com sota la seva pròpia marca. La fàbrica de pintures té més de trenta anys d'experiència en el sector.

En una altra línia d'exportació, TEB s'ha dedicat a l'envasatge de sals, un negoci que va començar directament com a exportació (sense que estigués desenvolupat encara a Catalunya) a Àustria i a Alemanya, sobretot. El projecte Salt&More vol convertir la sal en una experiència per als sentits. La qualitat i la puresa de la sal marina s'uneix a una varietat d'espècies i condiments. En l'actualitat, aquestes sals s'estan començant a comercialitzar també a casa nostra, arran de l'èxit obtingut en els mercats exteriors.

Una tercera línia, que encara es troba en el nivell de converses, és la idea d'exportar el model de negoci a l'Argentina. L'objectiu no és exportar el producte fet aquí, sinó aconseguir que la fabricació es dugui a terme al lloc de venda, amb les entitats amb les quals s'ha establert contacte. Es tractaria, per tant, de fer de la intercooperació i del creixement en xarxa un dels objectius de la cooperativa.

TEB va començar a exportar una mica per accident; però, vistos els resultats (positius i engrescadors) i tenint en compte la crisi profunda que pateixen tant el mercat català com l'espanyol (el sector editorial en el qual estaven especialment ficats ha patit molt), la cooperativa ha decidit seguir per aquesta via i créixer en aquest àmbit, a més de fer una clara aposta per canviar de sector (en l'actualitat, TEB ha entrat en el sector alimentació).

Per a dur a terme la seva tasca, han comptat amb l'assessorament i l'acompanyament del Hub de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. ■

La Cooperativa Agropecuària d'Argentona

Margarida Colomer i Rovira

Argentona és un poble del Maresme que fins fa ben poc encara era una població majoritàriament agrària. Els seus conreus més significatius eren la vinya, el pèsol i la patata primerenca. Aquesta tradició agrícola va originar, com arreu de Catalunya, el sorgiment d'entitats vinculades al cooperativisme. D'aquí prové la Cooperativa Agropecuària.

Antecedents històrics

Tenim notícia que el 1917 va néixer la societat de viticultors i agricultors La Redemptora, formada per petits propietaris, jornalers, parcers, arrendataris i rabassaires. Entre el 1919 i el 1920, La Redemptora va participar activament en un moviment vaguístic que es va estendre per gairebé tot Catalunya i que perseguia millorar les condicions laborals dels pagesos.¹

La Redemptora estigué molt influenciada pel corrent socialista fins ben avançada la dècada dels anys vint. Aquesta influència li venia dels nuclis socialistes de la UGT de Mataró, de la societat de jornalers agrícoles El Progreso i de la Societat de Viticultors creada el 1918.² Entre les persones més rellevants que crearan aquest moviment a Argentona hi han Josep Calvet i Móra i els germans Enric i Salvador Abril. Tots ells foren cofundadors de La Redemptora i de la Unió de Rabassaires. Calvet fou president de la Unió de Rabassaires de Catalunya després de Lluís Companys.³

El 1928, La Redemptora ingressà a la Unió de Rabassaires. La influència cooperativista de la Unió de Rabassaires féu que el 1929 La Redemptora es transformés en un sindicat de tipus cooperativista i que hagués de canviar de nom. Es va dir Sindicat Agrícola La Redempció d'Argentona. En aquest sindicat, segons es pre-

veu en els seus estatuts, els socis s'auxiliaran mútuament, establint diverses seccions: Benèfica, Cooperativa, Crèdit Agrícola, i Cultural. Així fou com La Equitativa va néixer com a cooperativa de consum dependent dels socis del sindicat. Aquesta cooperativa, amb el temps, es va anar obrint a gairebé tot el poble, i en temps de crisi econòmica va fer-hi un gran servei.⁴

El 1930, aquest sindicat agrícola tenia 142 socis, en una població amb un cens de 2.615 habitants. Aquell any, el sindicat va comprar un terreny i va edificar un local on ubicar el Sindicat Agrícola La Redempció i la Unió de Rabassaires d'Argentona. La cooperativa de consum La Equitativa va restar al carrer Gran, on abans hi havia també la seu del sindicat agrícola. Tenim constància que per a comprar aquest terreny i edificar el nou local va haver de demanar una hipoteca, que fou liquidada el 1935.⁵ Això ens fa pensar que tant el sindicat

com la cooperativa de consum eren prou eficients i solvents econòmicament.

A banda d'aquest sindicat i de la cooperativa de consum, a Argentona hi havia el Sindicat Agrícola Argentoní, que va néixer el 1933 i estava compost per setanta socis, majoritàriament propietaris de terres. Aquest sindicat va sorgir de la confrontació amb les directrius del sindicat La Redempció. No formarà part de la Unió de Rabassaires, sinó de la Federació de Sindicats Agrícoles del Litoral, nascuda el 1927.

La dictadura franquista

El gener del 1939, quan entraren les tropes franquistes al poble, començà la repressió a totes les persones i entitats republicanes. Una de les accions més immediates fou apoderar-se del patrimoni del sindicat La Redempció, del de la Unió de Rabassaires i del de la cooperativa de consum La Equitativa.⁶ Durant tot el franquisme, les juntes de les dues entitats foren ocupades

Sindicat Unió
Rabassaires.

pels vencedors, i tots els pagesos, que obligatòriament n'havien de ser socis, no van poder participar en la gestió ni del sindicat ni de la cooperativa. Al local de la cooperativa hi havia un cartell on hi deia: "Hermandad Sindical del Campo". Al local on hi havia les seus del sindicat La Redempció i de la Unió de Rabassaires, hi van ubicar les de la Falange Española Tradicionalista y de las JONS i del Sindicato Agrícola de Argenton. Més tard s'hi va ubicar el bar El Deportivo i les oficines de Correus.

Època democràtica

A l'època de la transició democràtica, amb la creació de la Unió de Pagesos, sorgí un gran moviment per recuperar la gestió democràtica dels sindicats i cooperatives al camp català i el seu patrimoni. El seu coordinador fou un mataroní: Pep Riera. Argenton va tenir els seus seguidors, el cap més visible dels quals fou Joan Grau, que aplegà un bon nombre de pagesos que lluitaren per recuperar els locals del sindicat i de la cooperativa. Primerament es va aconseguir la lliure afiliació sindical, i el 1994 es van poder fer unes eleccions democràtiques en les quals la Unió de Pagesos va ser la gran triomfadora a tot Catalunya. A Argenton, també va guanyar les eleccions la Unió de Pagesos.⁷

Una vegada recuperada la lliure afiliació sindical, es va decidir posar en funcionament de manera democràtica la cooperativa L'Equitativa i es van fer eleccions, va sortir una junta, que es va renovant cada quatre anys, tal com manen els estatuts. Posteriorment, tant el patrimoni del que havia estat el local del sindicat La Redempció i de la Unió de Rabassaires com l'edifici de la cooperativa La Equitativa van passar a mans dels socis cooperadors. Amb el canvi de junta i els nous estatuts, la cooperativa L'Equitativa va esdevenir l'actual Cooperativa Agropecuària d'Argenton.

Avui els locals que antigament havien estat del sindicat La Redempció i de la Unió de Rabassaires han estat venuts a una immobiliària i és

un bloc de pisos unifamiliars. Els baixos, pàrquing i alguns habitatges d'aquest edifici pertanyen a la cooperativa. El local de planta baixa, en aquest moment, està destinat al Patronat de la Gent Gran del poble, a canvi d'un lloguer que paga l'Ajuntament. Aquest conveni entre la Cooperativa Agropecuària i l'Ajuntament d'Argenton no està ben vist per un bon nombre de persones grans que cada tarda es troben al local per fer-hi activitats. Aquestes persones pensen que el local ha costat molts sacrificis a molts pagesos i que la planta baixa sempre havia estat oberta a tot el poble, i no veuen gens bé que ara s'hagi de tornar a pagar en forma de lloguer.

Amb tot, aquesta és la història

d'una cooperativa d'Argenton que durant la dictadura franquista no va poder actuar com a tal, ja que va estar ocupada pels vencedors de la guerra civil. Així com altres cooperatives de Catalunya van voler adherir-se a la Llei de cooperatives del 1944, aquesta va haver d'esperar el moviment de la Unió de Pagesos per desvetllar a la població pagesa perquè lluités per desfer-se dels lligams franquistes i a favor dels seus drets com a ciutadans. Respecte al patrimoni, cal dir que és una llàstima que no s'hagi pogut conservar.

(Aquesta història ha estat publicada de manera més extensa a la revista del Centre d'Estudis Argentonins Fonts, núm. 56, de l'octubre del 2013.) ■

Argenton anys 30

1. Margarida COLOMER. Josep Calvet i Móra. La trajectòria d'un rabassaire argentoní: 1891-1950. Argenton: L'Aixernador, 1996.
2. Margarida COLOMER. Josep Calvet i Móra... Op. cit.
3. Jordi POMÉS. Les "Mataró's Potatoes" i el cooperativisme agrari al Maresme: 1903-1939: la Federació de Sindicats Agrícoles del Litoral (Premi Iluro 1990). Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 1991.
4. Margarida COLOMER. Guerra civil i revolució a Argenton (1936-1939): La problemàtica en la rereguarda. Argenton: L'Aixernador, 1990.
5. Registre de la Propietat de Mataró, llibre 178, volum 3184, finca núm. 1049.
6. Margarida Colomer. Josep Calvet i Móra... Op. cit.
7. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 10 de març del 1994.

La FUNDACIÓ ROCA I GALÈS, a través de la seva revista *Cooperació Catalana*, convoca el

23è Premi Periodístic Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme

- Podran optar a aquest premi tots els treballs que tractin de la teoria o la història del cooperativisme, així com d'experiències concretes relacionades amb l'economia cooperativa, especialment les reeixides.
- Els articles han de ser inèdits i escrits en català i tenir una extensió entre 9.000 i 15.000 caràcters, incloent-hi espais.
- Es valorarà tant el contingut com el tractament periodístic dels articles.
- La dotació econòmica és de **650 €* per a l'article guanyador i de 300 €* per al segon.**
- Cada article s'ha de presentar, imprès en paper i sense signar, dins un sobre tancat, a l'exterior del qual només ha de figurar el títol del treball.
- Cal adjuntar-hi una plica, a l'exterior de la qual també hi ha de figurar el títol de l'article, i a l'interior, l'article en suport informàtic (CD, DVD o USB), les dades personals de l'autor i el títol de l'article.
- Els articles també es poden presentar enviant un missatge de correu electrònic a l'adreça **premis@rocagales.cat**

i adjuntant-hi dos arxius en format .doc: l'un, anomenat "títol_article.doc", amb l'article sense signar, i l'altre, anomenat "dades+títol_article.doc", amb les dades de l'autor. El missatge ha d'anar sense signar i amb indicació, a l'assumpte, del nom de la modalitat del premi al qual opta.

- El termini de presentació dels articles finalitza el **30 de setembre del 2014.**
- El jurat el formaran les persones següents: Núria Esteve, Maria Lluïsa Navarro, Rafael Ricolfe, Francesc Vila i Jordi Maluquer.
- Actuarà com a secretària del jurat Agnès Giner, coordinadora de la revista *Cooperació Catalana*.
- Els veredictes dels jurats es faran públics en el número del novembre de *Cooperació Catalana*.
- A partir de la publicació del veredictes, l'article guanyador, el segon i els treballs considerats finalistes podran ser publicats a *Cooperació Catalana* i al web de la Fundació Roca i Galès.

* Import net, una vegada deduïda la retenció de l'IRPF.

JACINT DUNYÓ I CLARÀ (Barcelona, 1924-1982)

Historiador, periodista i cooperativista que va ser membre del Patronat de la Fundació Roca i Galès des del seu inici i el primer director de la revista Cooperació Catalana.

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS - Revista *Cooperació Catalana*

Aragó, 281, 1r 1a, 08009 Barcelona • Tel. 932 154 870

cc@rocagales.cat • www.rocagales.cat

 facebook.com/fundacio.rocagales.5

Tast de vi (3a part)

La fase olfactiva

Durant la fase olfactiva farem les accions següents:

— Identificar les olors, és a dir, preguntar-nos de què fa olor el vi que hem tastat o què ens recorda.

— Valorar la intensitat aromàtica (alta, mitjana o baixa).

— Fer un seguiment de la seqüència d'aromes al llarg del temps. En funció del grau de volatilitat de les diferents substàncies que componen el vi, podrem captar-les per via olfactiva més o menys ràpidament. En general, la seqüència temporal de les substàncies percebudes serà la següent: èsters > aldehids > alcohols. És l'element clau de la degustació i, amb un cert entrenament, arriba a facilitar una informació molt extensa del vi examinat.

Podem dividir la fase olfactiva del tast en tres temps:

— A copa parada.

— Copa en moviment.

— Després d'un temps de repòs.

A copa parada:

En començar, a copa parada, farem una primera ensumada per copsar els aromes més delicats. Es tracta d'analitzar les substàncies més volàtils.

Copa en moviment:

A continuació movem la copa agafant-la per la base i balancejant-la amb l'objectiu de provocar la rotació del vi. El moviment afavoreix l'alliberament de substàncies menys volàtils (podríem dir que es tracta d'olors més denses), fonamentalment per dues raons:

— Amb el moviment accelerem el procés d'aireig del vi. La presència de més oxigen afavoreix el trencament de les molècules grosses. Les noves molècules, més petites, seran en general més volàtils.

— D'altra banda, el moviment de rotació entorn de l'eix de la copa

crea a la superfície del líquid, a causa de la força centrífuga, una forma de paraboloides. Això fa que augmenti la superfície de contacte entre el líquid i l'aire i, per tant, també la quantitat de molècules que passen d'estat líquid a estat gasós.

Després d'un repòs:

Per últim, i especialment en el cas dels vins de criança, cal deixar reposar uns quants minuts el vi abans de fer-hi una tercera ensumada i comprovar-ne l'evolució aromàtica.

Es parla d'un vi "tancat" en el cas que de bon començament presenti poca intensitat aromàtica, però que aquesta augmenti passat un cert temps en copa. En aquests casos, pot ser recomanable obrir l'ampolla una mica abans de consumir-la i, fins i tot, passar el líquid a un decantador per tal que s'oxigeni i s'obri.

Les aromes del vi es podrien ordenar en tres grans grups:

Aromes primàries:

Es tracta d'aromes provinents directament del raïm, típics de cada varietat. Són aromes que podrien ser percebudes directament a partir del most. Generalment tenen un caràcter afruitat o de confitura.

Aromes secundàries:

Són aromes procedents del procés de vinificació. Provenen d'un conjunt de substàncies volàtils generades durant la fermentació (alcohols superiors, èsters, aldehids, àcids grassos, etc.). Aquestes aromes perden intensitat al llarg del temps per hidròlisi.

Aromes terciàries:

Les aromes terciàries s'originen durant el procés de criança o envellelliment. Provenen fonamentalment de la bóta, però també poden originar-se en el procés d'envellelliment en ampolla o a causa de la degradació de certs aminoàcids, etc.

Les aromes terciàries també s'anomenen sovint bouquet (del francès bouquet).

Vocabulari comú en aquesta fase

Intensitat: notable / certa / poca

Complexitat: notable / certa / poca

Qualitat: molt fina / amb raça / distingida / fina / ordinària / poc plaent / grollera / desagradable

Classe d'aroma: primària / secundària / terciària

Famílies d'aromes: florals (recorden una determinada flor) / de fusta (de roure, per exemple) / vegetals (espàrrecs, herba) / balsàmiques (recorden el cedre, l'abet, l'eucaliptus) / afruitades (recorden determinades fruites) / animals (alguns vins recorden l'olor de la caça, del cuir, del pèl humit) / empireumàtiques (agradables quan els vins són torrats, com ara l'olor de fusta cremada o la de caramel cremat; o desagradables, com ara olor de cautxú o de fongs; un vi amb olor de suro l'inclouríem aquí) / d'espècies (alguns vins fan olor de canyella, de clau, etc.)

Persistència: persistent / llarga / normal / curta / fugaç / inapreciable

Olors anormals: sulfurosa / de mercaptans / acescència (àcid) / de vi picat / de tap / de fongs / de cremat / d'hidrocarburs / de ranci ■

Economia familiar o economia empresarial

L'economia de qualsevol entitat ha de ser més seriosa que l'economia domèstica

Esteve Puigferrat i Aguilar

El dia 5 de maig, en representació de la Fundació Roca i Galès, vaig assistir a la Jornada Anàlisi de l'impacte de la crisi en l'empresa cooperativa. El cas Mondragón Corporación Cooperativa, organitzada pel Fòrum Economia Social, a la seu del Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya (CETESC).

El President del CETESC, Josep M. Rañé, va aprofitar aquest acte per anunciar el seu comiat. Ara ja sabem que el seu successor serà Lluís Franco Sala que troba el llistó molt alt perquè en Rañé ha complert molt bé la seva tasca. Seguint el programa la senyora Isabel Vidal, presidenta de la Fundació CIES i membre del Fòrum Economia Social, va presentar la Jornada, a més d'un estudi estadístic no prou actualitzat, tal com ella mateixa va reconèixer, doncs el servei d'estadística espanyol no oferia més dades.

El ponent Adrian Zelaia, Director d'Ekai Center i exsecretari del Consell General de la Corporació Mondragón, que venia molt ben preparat, va aconseguir fer-nos entendre als assistents el que havia passat amb l'afer Fagor.

Corporació Mondragón

Agrupa diferents formes empresarials que fa que alguna d'elles sigui totalment incomprensible que pugui estar al mateix grup. Exemple: empreses cooperatives que han estat durant molt anys referència mundial havent portat el nom de Mondragón com a capdavanter del cooperativisme global, ara estan representades internacionalment per una branca de la Corporació que és una **societat anònima**.

Sap greu que ara que van maldades els que paguin els plats

Lluís Franco Sala.

Josep Maria Rañé i Blasco.

trencats siguin les persones sòcies treballadores, que perdran part dels seus estalvis, se'ls rebaixarà el sou i no tenen assegurada la feina. Quina llàstima!

Tornant a la Jornada...

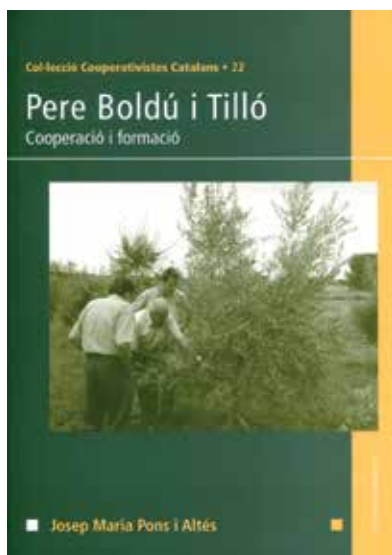
La ponència a càrrec de Miguel Àngel García Cestona, professor del Departament d'Organització d'Empreses de la Universitat Autònoma de Barcelona i Doctor per la Universitat de Stanford - va fer l'introducció en català - igual que el seu predecessor també va destacar que l'economia per una empresa sigui o no cooperativa mai ha de ser igual com l'economia particular de caire familiar, domèstic. Cosa lògica. Els estalvis particulars te'ls pots jugar perquè són teus i si la cosa va bé tindràs beneficis, i sinó com qualsevol joc, pots perdre-ho tot. Ara bé, el patrimoni comú, d'una empresa, ha de ser gestionat de forma que és bo que doni beneficis però no ho és si per aconseguir una mica més de rendiment momentani te'l juguis i el disminueixis. ■

Pere Boldú i Tilló.

Cooperació i formació

Josep Pau i Pernau

PONS I ALTÉS, Josep Maria

Pere Boldú i Tilló.

Cooperació i formació.

Barcelona-Valls: Fundació Roca i Galès i Cossetània Edicions, 2013
Col. Cooperatives Catalans, 22.

No espereu trobar en aquest magnífic treball de Josep M. Pons una biografia en el sentit literal ni tradicional del mot. L'autor ja ens ho adverteix en la introducció.

El llibre no és un relat cronològic que explica i comenta la vida i obra d'en Pere Boldú. Hi ha una part que s'hi refereix, però el llibre és sobretot una explicació històrica, acadèmica i documentada d'una etapa del moviment cooperativista del nostre país i del paper que en Pere Boldú hi jugà activament.

Amb les seves ombres i clarors, de forma desapassionada, sense fer escarafalls inútils ni cap mena de concessió hagiogràfica, ens apropa de manera honrada i contrastada a una figura no exempta de polèmica, d'una persona a la qual li tocà estar, potser sense voler-ho ni esperar-ho, en el centre del moviment cooperatiu agrari de les nostres terres i del país durant més de trenta anys.

El llibre també pretén ajudar a comprendre millor les causes i les conseqüències de determinades accions empreses en aquell temps i que han conduït el moviment cooperativista a la situació actual. Per fer-ho, l'autor ha utilitzat un ingent fons bibliogràfic i documental i ha entrevistat un bon nombre de persones que han tingut una relació familiar, d'amistat o professional amb en Pere. Aquesta informació li permet endinsar-se en l'estudi rigorós, i sense una opinió presa per endavant, de la trajectòria vital, humana i professional d'en Boldú i de les responsabilitats que va assumir en la direcció del món cooperatiu. Des del rigor, però amb senzillesa, ens explica amb les paraules justes allò que cal dir i que cal saber sobre el cooperativisme agrari a Arbeka, les Garrigues, les Terres de Ponent, Catalunya, Espanya i Europa. En Pere Boldú pertany a una de les

generacions que van patir més el trasbals de la Guerra Civil, que va començar quan ell tot just tenia deu anys. Nens durant la República, van tenir un tast massa curt de llibertat. Es van fer massa aviat adolescents, joves i grans amb l'horror de la guerra, l'exili i la duresa de la postguerra. La joventut durant els primers anys del franquisme no fou fàcil, ni còmoda. La separació física del seu pare exiliat a França des del primer moment, i anys més tard de la mare que anà a reunir-se amb el seu marit, li deixaren una forta empremta. Una experiència vital com aquesta genera, en un esperit inquiet, fortes conviccions, i en Pere tenia les que s'han de tenir.

Dels seus orígens familiars anarcosindicalistes, en va mantenir sempre la passió per la llibertat i la justícia social; una valoració especial de les persones, tot posant èmfasi en la seva capacitat d'auto-organitzar-se i autodeterminar-se col·lectivament; una desconfiança en les pesades estructures administratives que generen els estats; una certa reticència respecte als aparells dels partits, i el convenciment que és amb la lluita i l'esforç col·lectiu que pots aconseguir canviar les coses que no t'agraden. La passió per la llibertat i la justícia social feien d'ell un socialdemòcrata en el sentit més obert del terme, i l'arrelament a la terra, un catalanista convençut.

Creia en el valor intrínsec de la democràcia fins a les darreres conseqüències i aplicava els valors del pacte, del consens i de l'acord fins i tot quan, algunes vegades, això s'interpretava com un signe de debilitat o de concessió envers aquells que no s'ho mereixien. Amb el temps, el seu treball i dedicació al servei del cooperativisme prenen encara més sentit. El llibre ens ajudarà a valorar-lo tal com es mereix. ■

i accedeix a tots els continguts

- Accedeix a la millor
informació i opinió a partir de
0,30 € al dia

App Store Google Play

ara.cat

El diari multiplataforma de Catalunya

Entra a: subscriptions.ara.cat

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r-1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat

Preu de subscripció anual (11 núms.)

30 €

Preu d'un número: 3 €

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat

Nom _____ Cognoms _____

Adreça _____

Codi postal _____ Població _____

Téléphone _____

Correu electrònic _____

☐ Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana

Preu subscripció anual (11 núms.) 30 €

Forma de pagament

Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

 Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

 Domiciliació bancària: Nom titular: _____

Entitat bancària:

Codi BIC:

Codi IBAN:

Country	Percentage (%)
Spain	85
France	75
Germany	70
Italy	65
UK	60
US	55
Japan	50
China	45
India	40
Brazil	35
South Africa	30
Russia	25
Canada	20
Australia	15
South Korea	10
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5
Italy	5
Germany	5
US	5
Canada	5
Australia	5
South Korea	5
Argentina	5
Indonesia	5
Nigeria	5
Kenya	5
India	5
China	5
Japan	5
UK	5
France	5
Spain	5

Retalls

Elisenda Dunyó

RECMA

Revue Internationale de l'Économie Sociale
Núm. 332. Abril del 2014. París

www.recma.org
recma@recma.org

Revista de periodicitat trimestral escrita en llengua francesa. En reproduïm part del sumari. A la secció “Actualitat” es parla de l’economia social als arxius socialistes de França, del panorama sectorial i de les cent millors empreses cooperatives de l’any. A les pàgines següents s’analitza el binomi ensenyament-cooperativisme i es fa una breu ressenya dels guanyadors del cinquè Premi de Recerca Cooperativa. A la secció “Breu” es tracta de l’economia social, de la cooperació, del mutualisme i de les associacions des del punt de vista internacional i s’inclou una agenda per a la recerca d’aquests temes. A “Economia social al món” s’inclou l’article “Dinàmiques de l’economia social a Corea del Sud”, en el qual s’analitza detalladament el recent procés d’adaptació que han tingut en aquests darrers quinze les empreses socials i les cooperatives. A l’article següent, “L’economia social a Romania davant la realitat dels fets i les representacions”, els autors volen captar l’evolució recent dels conceptes relacionats amb l’economia social i les particularitats que té Romania. A la secció “Economia social en memòries” hi ha l’article “El familisteri de Guise: un paternalisme d’esquerra?”, que es dedica a la comunitat Emaús a Europa. El següent parla del finançament de les associacions francòfones a Bèlgica. A “Diversos”, els títols que hi trobem són: “L’estat de les associacions després de la crisi”, un estudi extens que inclou gràfiques, taules comparatives i xifres estadístiques; “La Scop SAS: una nova fórmula a favor de l’emprenedoria”, en el qual l’autora defineix i, sobretot, compara els principis i avantatges d’una Scop davant d’una SAS, enfocant-ho a partir de l’emprenedoria. La revista acaba amb la bibliografia, que conté les ressenyes de tres llibres, dels quals destaquem el següent: *Léon Walras, un siècle après (1910-2010)*. ■

COOP 57. Butlletí Informatiu

Núm. 25. Abril del 2014. Barcelona

www.coop57.coop
coop57@coop57.coop

Butlletí semestral editat per Coop 57, Serveis Financers Ètics i Solidaris. L’editorial, titulat “Construir diferent”, intenta buscar solucions per aconseguir una societat que reflecteixi com i on volem viure. Tot seguit hi ha l’article “Pla de treball 2014”, que detalla els objectius que la publicació vol assolir al llarg de l’any. Es dedica un espai a l’economia social i solidària i es parla de la 2a Fira d’Economia Solidària de Catalunya, de la presentació d’un llibre d’una cooperativa a Aragó i del procés de construcció del sistema de finances ètiques. L’article de la secció “PedaCOOPgia” explica com es decideix, des de Coop 57, la remuneració de l’estalvi i el cost dels préstecs. A les pàgines següents, com és habitual, la revista es fa ressò de les notícies més destacades, en aquest cas les succeïdes a finals de l’any 2013; també s’inclouen unes gràfiques evolutives, el detall de les noves persones i entitats sòcies i dels préstecs concedits des de la cooperativa. Els fulls següents estan encapçalats pel text “Dades interessants”, amb dos mapes: l’un que il·lustra la distribució del nombre d’entitats sòcies de tot Espanya, i l’altre, amb el nombre de socis col·laboradors amb l’entitat. La publicació acaba amb dos gràfics, un dels quals mostra els saldos d’aportacions dels socis, i l’altre, el volum anual dels préstecs concedits. ■

